

مباحث راهبردی در زمینه مشارکت‌های عمومی - خصوصی

در چشم‌انداز بین‌المللی

ترجمه و تألیف

سید مناف هاشمی

(میرم سرور)

بابک معفریان

سرشناسه	:	هاشمی، سیدمناف - ۱۳۴۶
عنوان و نام پدیدآور	:	مباحث راهبردی در زمینه‌ی مشارکت‌های عمومی - خصوصی در چشم‌انداز بین‌المللی. ترجمه و تالیف: سیدمناف هاشمی، رحیم سرور، بابک جعفریان.
مشخصات نشر	:	۱۳۹۳. تهران: سخنکده،
مشخصات ظاهری	:	۲۹۸ ص.: مصور، جدول، نمودار.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۶۱۰۰-۸۵-۲
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۸۷.
مناسه افزوده	:	۱۳۴۸ - سرور، رحیم،
شناسه رده	:	جعفریان، بابک، ۱۳۴۷
رده بندی	:	HD۳۸۷/۵۲۲ ۱۳۹۳
رده بندی دیویی	:	۶/۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۴۵۶۹۹

نام کتاب: مباحث راهبردی در زمینه‌ی مشارکت‌های عمومی - خصوصی در چشم‌انداز بین‌المللی
موضوع کتاب: اقتصاد شهری، سرمایه‌گذاری، شهرت، توسعه شهری
مؤلفین: سید مناف هاشمی - رحیم سرور - بابک جعفریان
ناشر: سخنکده

تایپ و صفحه‌آرایی: فاطمه زهرا مناهب

چاپ اول: بهار ۱۳۹۳

تیراژ: ۱۲۰۰ نسخه

قیمت: ۱۴۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۰۰-۸۵-۲

آدرس انتشارات سخنکده: ضلع جنوب شرقی میدان انقلاب، بازار بزرگ کتاب، طبقه ۲، واحد ۱

تلفن: ۶۶۹۶۲۸۴۱ فکس: ۶۶۹۶۲۸۴۲ خرید آنلاین: www.sokhankadeh.com

مراکز پخش) گلچین: ۶۶۹۷۸۰۳۰ سخنکده: ۶۶۴۰۸۰۰۰ توحید دانش: ۶۶۴۹۰۲۰۹

تقدیم به تمامی دوستداران عرصه علم و دانش و کسانی که ارزش ما را نه در مادیات صرف بلکه در عرصه‌ای دانایی می‌جویند عرصه‌ای که ارزش آن همین بس که همه خود را دانا می‌پندارند.

و تقدیم به بررسانان به در آینده می‌آیند و در عرصه وسیع مدیریت و برنامه‌ریزی شهری می‌زنند و ما را نقد منصفانه می‌نمایند.

تشکر و قدردانی:

لازم است مراتب سپاس و قدردانی خود را ابتدا از خانواده خویش و سپس از تمامی عزیزانی که در مراحل مختلف تهیه این اثر ما را یاری کردند، اعلام بداریم و برای آنها از درگاه خداوند متعال شادکامی و سرفرازی آرزو کنیم.

www.ketab.ir

بسیاری از دولت‌ها در سراسر دنیا به نوعی از مشارکت‌های عمومی - خصوصی^۱ استفاده کرده‌اند. اتفاقات متعددی منجر به تغییر در مرزبندی‌های بین بخش‌های خصوصی و دولتی شده‌اند.

دولت‌ها در روز بیش از دیروز به بخش خصوصی برای اجرای پروژه‌هایشان وابسته می‌شوند. بخش دولتی دیگر قادر به تأمین سرمایه‌های عظیم نمی‌باشد، لذا بخش خصوصی باید مشارکت‌ها را با این امر باعث تغییر رابطه بین دولت و بازار می‌شود. مرزهای بین سازمان‌های دولتی و خصوصی، حال محو شدن هستند و مدیریت دولتی نیز تن به تغییر داده است. نتیجه و عملکردهای روز به روز معیار کلیدی در برآورد کارکرد بخش دولتی تبدیل شده‌اند. توجه به مشارکت‌ها عمومی - خصوصی کاملاً همسوبا این روند است: بخش‌های دولتی و خصوصی فعالیت‌هایشان را با هم ادغام می‌کنند.

مشارکت‌های عمومی - خصوصی، یکی از ویژگی‌های دولت بویژه در مفهوم حکمروایی خوب^۲ محسوب می‌شوند. برای شناخت هر چه بهتر مشارکت‌های عمومی - خصوصی، اول باید سیستم حکومتی را بشناسیم. تمرکز بر حکمروایی به معنای تمرکز بر فرآیند است و نه بر نهادها. حکومت، نهادهای دولت و همچنین مراعاتی که از طریق آن این نهادها با جامعه مدنی تعامل برقرار می‌کنند را تشکیل می‌دهد (پی‌اچ‌اف، ۱۱۰ الف). خود سازماندهی، شبکه‌های بین سازمانی پیچیده و پویا از جمله ویژگی‌های مدیریتی سیاسی و اجتماعی امروز می‌باشند (استوکر، ۱۹۹۷؛ لاوز و دیگران، ۲۰۰۱). واژه «حکومت» به معنای وابستگی سازمان‌ها را به رسمیت می‌شناسد و سعی می‌کند تا نیازهای این دنیا را برآورده نماید (استوکر، ۱۹۹۷).

حکومت نه تنها مطالعه سازمان‌ها، بلکه بررسی بخش دولتی به عنوان یک کل می‌باشد و در نتیجه روابط بین تمام بازیگران عرصه دولتی شامل دولت‌های محلی، منطقه‌ای و

^۱ Public-private partnerships (ppp)

^۲ Governance

متعددی نشان داده‌اند که موفقیت مشارکت‌های عمومی - خصوصی به شدت به نوع مدیریت این فرآیند یا روش مدیریت منافع و تعاملات بین شرکای مختلف بستگی دارد (پیر، ۱۹۹۷؛ اسپیرینگ و دوولف، ۲۰۰۱). در این کتاب به جنبه‌های مختلف این فرآیند و دینامیک‌های مشارکت‌های عمومی - خصوصی بیشتر تاکید شده است.

سیدمناف هاشمی (استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رباط کریم)
روح‌الله دانشیار (دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرری و علوم و تحقیقات تهران)

www.ketab.ir

فهرست مطالب

مقدمه

فصل اول: مقدمه	۱
۱- طیف عمومی - خصوصی	۲
۲- نتیجه	۹
۱- چشم انداز جهانی	۱۲
۱-۴-۱- تارکات	۱۸
منابع	۱۹
فصل دوم: ویژگی‌های مشارکت‌های عمومی - خصوصی	۲۴
۱-۲- تعاریف	۲۵
۲-۲- شرایط عمومی مشارکت‌های عمومی - خصوصی	۳۱
۱-۲-۲- ایجاد مشارکت‌های عمومی - خصوصی	۳۴
۲-۲-۲- کاربرد مشارکت‌های عمومی - خصوصی	۴۵
۳-۲- مشارکت‌های عمومی - خصوصی بختر	۵۳
۱-۳-۲- توسعه شهری	۵۳
۲-۳-۲- زیرساخت حمل و نقل	۵۴
۳-۳-۲- زیرساخت اجتماعی	۵۵
۴-۲- مشکلات در اجرای مشارکت عمومی - خصوصی	۵۵
۱-۴-۲- عملکرد محصول	۵۷
۲-۴-۲- عملکرد فرآیند	۵۹
۵-۲- چکیده	۶۴
منابع	۶۵
فصل سوم: سیستم‌های تدارکات در بخش عمران/ساخت و ساز: اروپا و ایالات متحده آمریکا	۷۳
۱-۳- تدارکات در ساخت و ساز	۷۶
۲-۳- سیستم‌های تدارکات مشارکت عمومی - خصوصی	۷۹
۱-۲-۳- امتیازهای انحصاری	۸۰
۲-۲-۳- سرمایه‌گذاری‌های مشترک	۸۹
۳-۲-۳- مقایسه	۹۲
۳-۳- بهترین اروپایی و آمریکایی	۹۴
۱-۳-۳- اروپا	۹۴

۱۰۴.....	۳-۲-۲-ایالات متحده آمریکا
۱۰۹.....	۳-۴-چکیده
۱۱۰.....	منابع
۱۱۵.....	فصل چهارم: امتیازهای انحصاری
۱۱۶.....	۴-۱- مفهوم مقدمات امتیاز انحصاری
۱۱۹.....	۴-۲- پیشرفت
۱۱۹.....	۴-۱-۱- بریتانیا
۱۲۵.....	۴-۲-۲- اسپانیا
۱۲۹.....	۴-۳-۲- پرتغال
۱۳۴.....	۴-۲-۴- هلند
۱۳۵.....	۴-۲-۲- ایالات متحده آمریکا
۱۳۸.....	۴-۲-۶- آمریکا
۱۴۲.....	۴-۳- ارزش پول و بهره
۱۴۷.....	۴-۳-۱- بریتانیا
۱۴۹.....	۴-۳-۲- اسپانیا
۱۵۲.....	۴-۳-۳- پرتغال
۱۵۴.....	۴-۳-۴- هلند
۱۵۴.....	۴-۳-۵- ایالات متحده آمریکا
۱۵۶.....	۴-۴- برگزاری مناقصه و روش های انتخاب
۱۵۶.....	۴-۴-۱- سیستم اسپانیایی
۱۵۹.....	۴-۴-۲- مدل آنگلوساکسون
۱۶۸.....	۴-۵- عملکرد مشارکت های عمومی - خصوصی انحصاری
۱۶۹.....	۴-۵-۱- عملکرد محصول
۱۷۸.....	۴-۵-۲- عملکرد فرآیند
۱۸۰.....	۴-۶- درس ها
۱۸۰.....	۴-۶-۱- شرایط موفقیت
۱۸۳.....	۴-۶-۲- پیشرفت ها
۱۸۶.....	۴-۷- چکیده
۱۸۷.....	منابع
۱۹۳.....	فصل پنجم: نمونه هایی از پروژه های انحصاری در اروپا
۱۹۴.....	۵-۱- سیاست اروپایی
۱۹۵.....	۵-۲- امتیازات انحصاری در مدارس: مورد مونتاین لیثوم

۱۹۹.....	۳-۵- امتیازات انحصاری در زیرساخت‌های حمل و نقل: مورد متروی شهر سویل
۲۰۵.....	۴-۵- امتیازات انحصاری در بیمارستان‌ها: مورد بیمارستان دانشگاه میدلکس غربی
۲۰۹.....	۵-۵- مشارکت عمومی - خصوصی در زیرساخت: اروپا
۲۱۰.....	۱-۵-۵- ایجاد مشارکت‌های عمومی - خصوصی انحصاری
۲۱۱.....	۲-۵-۵- قوانین تدارکات و معیارهای انتخاب
۲۱۲.....	۳-۵-۵- عملکرد
۲۱۶.....	۵-۵-۵- چک
۲۱۷.....	منابع
۲۱۹.....	فصل ششم: سرمایه‌گذاری‌های مشترک
۲۲۵.....	۱-۶- سرمایه‌گذاری‌های مشترک پروژه محور
۲۲۶.....	۱-۱-۶- خصوصیات
۲۲۷.....	۲-۱-۶- انگیزه‌ها
۲۲۸.....	۲-۶- توسعه منطقه شهری پیت
۲۳۰.....	۱-۲-۶- رویکرد چند کاربردی
۲۳۴.....	۲-۲-۶- رویکرد چند کاربردی
۲۳۸.....	۳-۶- جنبه‌های سازمانی مشارکت‌های عمومی - خصوصی سرمایه‌گذاری مشترک
۲۳۸.....	۱-۳-۶- چشم انداز و بالانس
۲۳۹.....	۲-۳-۶- مرحله بندی و روش‌ها
۲۴۱.....	۳-۳-۶- تدارکات و ریسک
۲۴۵.....	۴-۶- عملکرد مشارکت‌های عمومی - خصوصی سرمایه‌گذاری مشترک
۲۴۷.....	۱-۴-۶- عملکرد محصول
۲۴۹.....	۲-۴-۶- عملکرد فرآیند
۲۵۰.....	۵-۶- درسها
۲۵۰.....	۱-۵-۶- شرایط موفقیت
۲۵۱.....	۲-۵-۶- پیشرفت‌ها
۲۵۳.....	۶-۶- چکیده
۲۵۴.....	منابع
۲۵۷.....	فصل هفتم: نمونه‌هایی از پروژه‌های سرمایه‌گذاری مشترک در آمریکا
۲۵۹.....	۱-۷- سیاست شهری و منطقه‌ای آمریکا
۲۶۱.....	۱-۱-۷- رشد هوشمند
۲۶۴.....	۲-۷- سرمایه‌گذاری‌های مشترک در باز توسعه شهر: مطالعه موردی: بالتیمور
۲۶۸.....	۳-۷- سرمایه‌گذاری‌های مشترک در توسعه ترانزیت محور: مطالعه موردی: پورتلند

۲۶۹.....	۱-۳-۷- ویژگی های توسعه ترانزیت محور
۲۷۲.....	۲-۳-۷- نکات کلیدی توسعه ترانزیت محور
۲۷۵.....	۳-۳-۷- پروژه ریل سبک MAE: پورتلند، اورگون
۲۷۸.....	۴-۷- مشارکت عمومی - خصوصی در توسعه منطقه شهری پیچیده
۲۷۸.....	۱-۴-۷- ایجاد مشارکت های عمومی - خصوصی سرمایه گذاری مشترک
۲۷۹.....	۲-۴-۷- منافع اجتماعی و تجاری
۲۸۰.....	۳-۴-۷- عملکرد
۲۸۲.....	۵-۱- چکیده
۲۸۳.....	منابع

فهرست اشکال

۱.....	فصل اول: مقدمه
۳.....	شکل شماره ۱-۱- طیف عمومی خصوصی (بورزل و ریه ۲۰۰۲)
۴.....	شکل شماره ۲-۱- طیف مشارکت های عمومی - خصوصی (بنت و همکاران ۲۰۰۰)
۱۵.....	شکل شماره ۳-۱- برتری بخش دولتی و غیردولتی
۱۶.....	شکل شماره ۴-۱- دولت، جامعه و مشارکت ها
۲۴.....	فصل دوم: ویژگی های مشارکت های عمومی - خصوصی
۳۳.....	شکل شماره ۱-۲- پروژه به عنوان بخش فعالی از شبکه های عمومی - خصوصی
۳۳.....	شکل شماره ۲-۲- مشارکت عمومی - خصوصی به صورت یک رابط بین سازمانی در دو مرحله
۷۳.....	فصل سوم: سیستم های تدارکات در بخش عمران/ساخت و ساز پروژه ایالات متحده آمریکا
۷۷.....	شکل شماره ۱-۳- روش های انتخاب تأمین کننده (وینچ، ۲۰۰۲)
۱۰۶.....	شکل شماره ۳-۳- دسته بندی روشهای تحویل پروژه طبق چهار کودرات
۱۱۵.....	فصل چهارم: امتیازهای انحصاری
۱۶۱.....	شکل شماره ۱-۴- خردآیند برگزاری مناقصه برای خدمات بهداشت عمومی، بریتانیا
۲۱۹.....	فصل ششم: سرمایه گذاری های مشترک
۲۴۰.....	شکل شماره ۱-۶- مرحله بندی پروژه برای یک توسعه منطقه شهری پیچیده

فهرست جداول

فصل اول: مقدمه	۱
جدول شماره ۱-۱- بسترهای ملی مشارکت‌های عمومی - خصوصی	۱۳
فصل دوم: ویژگی‌های مشارکت‌های عمومی - خصوصی	۲۴
جدول شماره ۱-۲- جنبه‌های سازمانی مشارکت‌های عمومی - خصوصی	۲۹
جدول شماره ۲-۲- مقایسه روش‌های انواع سازمان اقتصادی (بر اساس مطالعات پاول، ۱۹۹۱)	۴۰
جدول شماره ۳-۲- ویژگی‌های عمومی پیش‌الگوی مشارکت عمومی - خصوصی (بر اساس بولت-اسپیرینگ، ۲۰۰۳)	۵۱
جدول شماره ۴-۱- ویژگی‌های بازیگران خصوصی و دولتی و تنش‌های ممکن در مشارکت عمومی - خصوصی (کیلین و تیمن، ۲۰۰۳)	۶۱
فصل سوم: سیستم‌های مشارکت دولتی/عمان/ساخت و ساز: اروپا و ایالات متحده آمریکا	۷۳
جدول شماره ۱-۳- وظایف مسئولان بازیگران دولتی و خصوصی در چهار سیستم تدارکات فعال در هلند (بر اساس تحقیقات بولت-اسپیرینگ، ۲۰۰۳)	۷۵
جدول شماره ۲-۳- مزایا و معایب مناقضه‌های عمومی - خصوصی (کیلین و تیمن، ۲۰۰۳)	۷۹
جدول شماره ۳-۳- ویژگی‌های قراردادهای PPP	۸۰
جدول شماره ۴-۳- خلاصه‌ای از مشارکت‌های عمومی - خصوصی به تفکیک کشور و بخش	۹۶
فصل چهارم: امتیازهای انحصاری	۱۱۵
جدول شماره ۱-۴- ریسک‌ها و مسئولیت در پرتغال (دپارتمان اقتصاد آمریکا، ۲۰۰۲)	۱۳۲
جدول شماره ۲-۴- مزایای مالی، سیاسی، اقتصادی PFI	۱۴۶
جدول شماره ۳-۴- انگیزه‌های معرفی امتیازات انحصاری در تأمین کالاهای عمومی (کیلین و تیمن، ۲۰۰۳)	۱۴۸
جدول شماره ۴-۴- فرآیند انتخاب برنده امتیاز انحصاری در پرتغال	۱۶۷
جدول شماره ۵-۴- استراتژی تخصیص ریسک انحصاری فرانسوی	۱۷۳
فصل ششم: سرمایه‌گذاری‌های مشترک	۲۱۹
جدول شماره ۱-۶- انواع توسعه منطقه‌ای (وزارت اقتصاد، ۲۰۰۲)	۲۳۱
جدول شماره ۲-۶- کاربردهای فضایی و اهداف (بولت-اسپیرینگ، ۲۰۰۵)	۲۳۱
جدول شماره ۳-۶- تفاوت‌های بین هدف مستقلات و توسعه منطقه شهری پیچیده (بولت-اسپیرینگ، ۲۰۰۵)	۲۳۳
فصل هفتم: نمونه‌هایی از پروژه‌های سرمایه‌گذاری مشترک در آمریکا	۲۵۷
جدول شماره ۱-۷- اصول اصلی مدیریت رشد، رشد هوشمند و شهری دن نوین (ناپ، ۲۰۰۲)	۲۶۰
جدول شماره ۲-۷- سهام‌داران توسعه ترانزیت محور و اهداف آن‌ها (بلزر و همکاران، ۲۰۰۲ الف)	۲۷۳